

мр Владимир Тодорић, Правни форум

УДК 340.134(497.11+497.16:4-672ЕИ)

УДК 342.4(497.11+497.16)

УДК 341.217(4-672ЕИ)

Устав и европске интеграције

Овај чланак се у ствари састоји из два краћа дела, који анализирају откуд се уопште питање доношења новог Устава Србије као независног и самодовољног политичког циља доводи у везу са европским интеграцијама и карактер неких неопходних уставних промена у том смислу. Пошто су у питању две различите теме по оквиру истраживања и приступа, приметна је разлика у начину писања. Аутор се нада да ће се ова особина овог текста у будућности моћи приписати шизоидности тренутне уставно-политичке ситуације у Србији (и Црној Гори).

Један од веома ретких политичких проблема који деле тако различити системи попут Србије и Европске уније је недовршеност државног оквира (у смислу политичке заједнице) и следствена уставна криза, тј. криза постојећих институција. Из анализе ове ситуације можемо приметити неке сличности код елемената потребних за доношење устава. Као први увек се јавља *потреба за дефинисањем нове политичке структуре* настале услед реалне или нереалне процене одрживости постојећих институција и процедура. Следећи елемент који можемо поменути је фамозни *«политички консензус»* око установљене потребе за уставом. Међутим, елемент који се показује круцијалним у оба случаја је *постојање услова за завршетак државног оквира* и његово кодификовање. Док у случају Европске уније можемо под тиме говорити о несаопштавању коначне садржине политичког пројекта око којег се жели стећи сагласност, у Србији се често спомињу препреке на путу ка функционалној држави. Ту у првом реду мислим на нерешено питање међународноправног субјективитета, тј. нефункционалност државне заједнице и питање будућег статуса Косова и Метохије.

Гледајући телеолошки, **покретање уставне дебате** као посебног процеса може допринети решавању политичких и

правних проблема који стоје на путу доношења новог устава. Овде под уставном дебатом подразумевам шири појам од процеса доношења устава. Уставна дебата има за циљ превазилажење свих политичких и институционалних криза, тј. *аномалија* које постоје у једној држави јер она циљ доношења устава сматра највишим државним приоритетом. Она је инструмент до заокруживања државног оквира и највише барата са постигнутим политичким консензусом као главним «оружјем».

Код нас се ипак може рећи да највећим делом постоји консензус, иако у нестабилној транзиционој земљи доношење устава се често посматра и као преваходни страначки циљ. Ипак, проблем се можда налази на мање видљивој страни. Загледани у шароликост и естрадност политичког миљеа у ком живимо највише где можемо оспорити легитимитет важећег устава и где то најчешће чинимо је континуитет са недемократским режимом деведесетих. Међутим, овај континуитет симболизује још поразније сазнање - континуитет са уставним решењима из периода комунизма.

Препустићу другима да анализирају међузависност (реалних) уставних институција и степена демократије, тј. одговорности политичких чинилаца, али мислим да могу без страха констатовати **детерминисаност континуитета непотпуне државности Србије** и њене нестабилности. Такав систем не може сам изнедрити такве политичке чиниоце који би било довољно јаки да га промене, јер је управо он сам тако креиран да буде отпоран на унутрашње промене. О томе сведочи највиши могући степен ригидности постојећег устава Србије имајући у виду његов легитимитет и реалну примену.

Овде долазимо на тему европских интеграције Србије (и Црне Горе). Укључивање Европске уније као спољашњег фактора у наш уставни систем догодио се потписивањем Београдског споразума и Уставне повеље, где се она помиње као гарант примене ових уставноправних аката. Не трошећи речи о инвентивности и оригиналности оваквог правног аранжмана (изузимајући наравно